

TRIŠALIS SUSITARIMAS

DĖL ATLYGINIMŲ KĖLIMO IR SKLANDAUS DARBO SANTYKIŲ LIBERALIZAVIMO REFORMOS ĮGYVENDINIMO

Atsižvelgdami į tai, kad:

Lietuvos Respublikos Konstitucijos 48 straipsnis numato, kad kiekvienas žmogus gali laisvai pasirinkti darbą bei verslą ir turi teisę turėti tinkamas, saugias ir sveikas darbo sąlygas, gauti teisingą apmokėjimą už darbą ir socialinę apsaugą nedarbo atveju;

Didėjanti pajamų nelygybė mažina Lietuvos ekonomikos konkurencingumą ir skatina emigraciją;

Pagal pajamų netolygumus Lietuva atsilieka beveik nuo visų ES narių, o darbo pajamų dalis BVP viena mažiausių ES. Europos Komisija bei Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) tyrimai tai patvirtina;

Remiantis tyrimais, per pastarąjį dešimtmetį 15 proc. turtingiausių šalies gyventojų atiteko 35–40 proc. viso pajamų augimo, tuo metu 15 proc. neturtingiausiųjų atiteko vos 4–5 proc. Per pastaruosius 4 metus pajamų nelygybę matuojantis GINI koeficientas išaugo nuo 32-iejų iki 35 punktų;

Dirbančių žmonių skurdo įveikimas yra bendras Susitarimą pasirašiusių šalių tikslas ir remiasi europietiškomis solidarumo, teisingumo ir lygybės vertybėmis;

Su darbo santykių lankstumu susijusios reformos turi būti vykdomos kartu didinant šalių derybinę galią, skatinant kolektyvines derybas;

Šį Susitarimą pasirašiusios šalys siekia, kad pagrindiniai darbdavių ir darbuotojų teises ir teisėtus interesus liečiantys klausimai būtų sprendžiami pasitelkiant socialinį dialogą bei gerbiant jame pasiektus susitarimus;

Šis susitarimas apima darbo pajamų formavimo politikos, derybinės ir socialinio dialogo sritis ir neprieštarauja kitiems galimiems ateities susitarimams dėl švietimo, sveikatos, valstybės tarnybos ar kitų sričių reformoms.

Susitarimą pasirašiusios šalys susitaria:

1. Didinti kolektyvinių sutarčių skaičių ir skatinti šakinius ir (ar regioninius) tarifinius susitarimus. Kiekvieną ketvirtį teikti LR Vyriausybei ar jo įgaliotai institucijai Trišalės tarybos ataskaitas apie kolektyvinių derybų progresą atskirose verslo ir pramonės sektoriuose ir regionuose. Iki kiekvienų metų vasario 1 d. Socialinei apsaugos ir darbo ministerijai (toliau – SADM) parengia Susitarimo vykdymo metinę ataskaitą, kuri svarstoma ir pasirašoma Trišalėje taryboje iki einamųjų metų kovo 1 d.
2. Iki 2018 m. sausio pradžios parengti šakinius ir (ar) regioninius tarifinius susitarimus tose šakose ir (ar) regionuose, kurie yra atstovaujami darbdavių organizacijų ir jose veikia profesinės sąjungos. Tam tikslui rengti šakinių ir (ar) regioninių verslo ir profesinių sąjungų bendrus posėdžius ne rečiau kaip kas mėnesį, SADM suteikiant visą metodinę pagalbą tokių susitikimų organizavimui. Ši nuostata taip pat galioja valstybei ir savivaldybėms kaip darbdaviams.
  - a. SADM Iki 2017 liepos 1 d. kartu su socialiniais partneriais parengia detalų trišalio dialogo sektorių ir regionų lygmenyje vykdymo planą, numatanti konkrečius susitikimų ir derybų dalyvius, laiką.

- b. SADM kartu su Finansų ministerija, Vidaus reikalų ministerija, profesinėmis sąjungomis ir Lietuvos savivaldybių asociacija iki 2017 liepos 1 d. parengia detalų viešojo sektoriaus, valstybės ir savivaldybių įmonių atlyginimų politikos ir sektoriinių susitarimų rengimo planą.
3. Užtikrinti galimybę darbuotojų atstovams stebėtojų teisėmis dalyvauti įmonių valdymo organų posėdžiuose bent kartą per ketvirtį ir išlaikant pagrįstus konfidencialumo reikalavimus, susipažinti su įmonių finansinėmis galimybėmis mokėti pagrįsto dydžio atlyginimus.
4. Galiojančių kolektyvinių sutarčių nuostatos suderėtos iki liepos 1d. nekeičiamos. Įsipareigojama išlaikyti tą patį garantijų ir išmokų lygį, kuris buvo iki 2017m. atliekami tik techniniai pakeitimai (pavyzdžiui, atostogų skaičiavimo tvarka).
5. Įgyvendinant Darbo kodekso 140 str. nuostatas iki 2018 sausio 1 d. visose šį susitarimą pasirašiusių darbdavių asociacijų atstovaujamų įmonių kolektyvinėse sutartyse ir (ar) įmonių vidaus tvarkose susitarti dėl įmonių darbo apmokėjimo sistemos, numatant darbuotojų kategorijas pagal pareigybes ir kvalifikaciją bei kiekvienos jų apmokėjimo formos ir darbo užmokesčio konkrečius dydžius, papildomo apmokėjimo (priedų ir priemokų) skyrimo pagrindus ir tvarką, darbo užmokesčio indeksavimo tvarką.
6. Skatinant derybinę galią, kartu su 2018 m. biudžetų pradėti svarstyti įstatymo projektą, kuris numatytų fiziniams asmenims dalies nario mokesčio profesinėse sąjungose išlaidų padengimą iš valstybės biudžeto. Svarstyti kitus savarankiškai dirbančių asmenų ir smukaus verslo derybinės galios stiprinimo mechanizmus. Svarstyti papildomų balsų suteikimą viešose konkursuose ir projektuose už verslo dalyvavimą asocijuotų struktūrų veikloje.
7. Peržiūrėti Viešųjų pirkimų reglamentavimą, numatant tikslą, kad valstybė ir savivaldybės pirtų iš tų įmonių, kurios yra socialiai atsakingos ir moka didesnius atlyginimus.

Šio susitarimo įgyvendinimas užtikrinamas 2018 metais priimant politinį sprendimą, ar pasiteisino darbo rinkos liberalizavimo reforma, remiantis Lietuvos Respublikos Darbo kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymo 6 straipsnio 12 dalyje numatyta Valstybinės darbo inspekcijos naujo Darbo kodekso įgyvendinimo stebėsenos ir pasiektų rezultatų įvertinimo pažyma bei šio susitarimo vykdomo vertinimu Trišalėje taryboje.

Solidariai,

Lietuvos profesinių sąjungų konfederacijos
pirmininkas Artūras Černiauskas

Lietuvos profesinės sąjungos „Solidarumas“
pirmininkė Kristina Krupavičienė

Lietuvos darbdavių konfederacijos
generalinis direktorius Danukas Arlauskas

Lietuvos pramonininkų konfederacijos

Prezidentas Robertas Dargis

Lietuvos verslo konfederacijos
prezidentas Valdas Sutkus

Asociacijos „Investors‘ Forum“
vykdomoji direktorė Rūta Skyrienė

LR Ministras Pirmininkas
Saulius Skvernelis

Lietuvos savivaldybių asociacija